TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) NUTARTIS

2012 m. lapkričio 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Nepakankamai paaiškintos pagrindinės bylos faktinės ir teisinės aplinkybės — Klausimai, pateikti tokiomis aplinkybėmis, kuriomis neįmanoma pateikti naudingo atsakymo — Motyvų, kuriais grindžiamas atsakymo į prejudicinius klausimus būtinumas, nenurodymas — Akivaizdus nepriimtinumas“

Byloje C-433/11

dėl *Krajský súd v Prešove* (Slovakija) 2011 m. rugpjūčio 10 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2011 m. rugpjūčio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

SKP k.s.

prieš

Kveta Polhošová

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro penktosios kolegijos pirmininko pareigas einantis A. Borg Barthet, teisėjai M. Ilešič ir M. Safjan (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

susipažinęs su generalinės advokatės nuomone,

priima šią

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, p. 22) 5–9 straipsnių ir 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais

* Proceso kalba: slovakų.

(OL L 95, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) 6 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio aiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *SKP k.s.* (toliau – SKP), bendrovės *KFZ Sys s. r. o.* (toliau – KFZ) bankroto administratorės, ir K. Polhošová dėl pastarosios vartojimo prekės įsigijimo išsimokėtinai sutarties vykdymo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Chartija

3 Chartijos 47 straipsnyje numatyta:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

Asmenys, neturintys pakankamai lėšų, turi gauti nemokamą teisinę pagalbą, jei tai reikalinga užtikrinti teisę į veiksmingą teisingumą.“

Direktyva 93/13

4 Pagal Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalį:

„Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse.“

5 Direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „nesąžiningos sąlygos“ – tai 3 straipsnyje apibrėžtos sutarčių sąlygos;

b) „vartotojas“ – bet kuris fizinis asmuo, kuris sutartyse, kurioms taikoma ši direktyva, veikia siekdamas tikslų, nesusijusių su jo verslu, prekyba ar profesija;

c) „pardavėjas ar tiekėjas“ – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris sutartyse, kurioms taikoma ši direktyva, veikia ne savo [savo] verslo, prekybos ar profesijos tikslais, nesvarbu ar tai būtų viešoji, ar privati nuosavybė.

6 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai.“

Direktyva 2005/29

7 Direktyvos 1 straipsnyje nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas yra padėti tinkamai veikti vidaus rinkai ir pasiekti aukštą vartotojų apsaugos lygį suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus dėl nesąžiningos komercinės veiklos, kenkiančios vartotojų ekonominiams interesams.“

8 Direktyvos 2005/29 2 straipsnis suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje

a) „vartotojas“ – bet kuris fizinis asmuo, kuris komercinėje veikloje, kuriai taikoma ši direktyva, veikia siekdamas tikslų, nesusijusių su jo prekyba, verslu, amatu arba profesija;

b) „prekybininkas“ – bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, kuris komercinėje veikloje, kuriai taikoma ši direktyva, veikia siekdamas tikslų, susijusių su jo prekyba, verslu, amatu arba profesija, ar bet kuris asmuo, veikiantis prekybininko vardu arba jo naudai;

c) „produktas“ – bet kurios prekės arba paslaugos, įskaitant nekilnojamąjį turtą, teises ir pareigas;

d) „įmonių komercinė veikla vartotojų atžvilgiu“ (toliau – komercinė veikla) – bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams;

<...>“

9 Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtinta:

„1. Ši direktyva taikoma nesąžiningai įmonių komercinei veiklai vartotojų atžvilgiu, kaip nustatyta šios direktyvos 5 straipsnyje, prieš ir po komercinio sandorio dėl produkto sudarymo bei jo metu.

2. Ši direktyva nepažeidžia sutarčių teisės, ypač taisyklių dėl sutarties galiojimo, sudarymo arba padarinių.“

10 Direktyvos 2005/29 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Nesąžininga komercinė veikla draudžiama.

2. Komercinė veikla yra nesąžininga, jeigu:

a) prieštarauja profesinio atidumo reikalavimams

ir

b) iš esmės iškreipia arba gali iš esmės iškreipti vidutinio vartotojo, kurį produktas pasiekia arba kuriam yra skirtas, arba, kai komercinė veikla nukreipta į tam tikrą vartotojų grupę, vidutinio grupės nario ekonominį elgesį siūlomo produkto atžvilgiu.“

Slovakijos teisė

11 Pagal pagrindinėje byloje taikomos redakcijos Įstatymo Nr. 71/1992 dėl teismo proceso išlaidų 4 straipsnio 2 dalį nuo teismo proceso išlaidų atleidžiamas bankroto administratorius, kaip numatyta Įstatymo Nr. 7/2005 dėl bankroto procedūros ir restruktūrizacijos specialiose teisės normose.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 2001 m. lapkričio 13 d. *DRUKOS a.s.* su K. Polhošová sudarė vartojimo prekės įsigijimo išsimokėtinai sutartį, pagal kurią pasibaigus nuomos laikotarpiui (po to, kai bus sumokėta 30 mėnesinių įmokų) pastaroji įgyja nuosavybės teisę į šią prekę. Nagrinėjamoje sutartyje buvo numatyta viena nuosavybės teisės išlyga, pagal kurią nuosavybės teisė pereina K. Polhošová tik įvykdžius visus įsipareigojimus, taigi sumokėjus visas įmokas. Nustatyta prekės kaina 17 270 SKK (569,73 EUR), bet atsižvelgiant į išperkamąją nuomą K. Polhošová turėjo sumokėti bendrą 24 033 SKK (792,83 EUR) sumą.

13 Paskelbus *DRUKOS a.s.* bankrotą, 2006 m. kovo 16 d. ši sudarė K. Polhošová skolinių reikalavimų perleidimo sutartį su Nitroje (Slovakija) gyvenančiu Ján Holec. Tos pačios dienos sutartimi Ján Holec perleido nagrinėjamus skolinius reikalavimus bendrovei *MEDIATION KMCH s.r.o.*, kurios buveinė buvo Nitroje, o vėliau – Banska Bistricoje (Slovakija). 2008 m. vasario 23 d. sutartimi šie skoliniai reikalavimai perleisti bendrovei IVACO CONSULTANTS LIMITED, turinčiai buveinę Seišelių salose. 2008 m. gegužės 17 d. ši bendrovė sudarė šių skolinių reikalavimų perleidimo sutartį su įmone *AKROPOLIS estates s.r.o.*, tapusia KFZ, kurios buveinė yra Slovakijoje.

14 2008 m. liepos 25 d. paskelbtas bendrovės KFZ bankrotas.

15 2010 m. kovo 17 d. SKP prieš K. Polhošová pareiškė ieškinį *Okresný súd Poprad* (Poprado apylinkės teismas) ir pareikalavo iš jos sumokėti sutartyje už vėlavimą sumokėti įtvirtintą baudą, kurią sudaro 0,1% mokėtinos sumos už kiekvieną pradelstą dieną, ir atlyginti su reikalaujamų sumų išieškojimu susijusias išlaidas. Nagrinėjama sutartyje įtvirtinta bauda apėmė 4 metų iki ieškinio pareiškimo dienos laikotarpį ir sudarė 987,05 EUR. Taip pat buvo reikalaujama padengti 117,32 EUR advokato honoraro.

16 2011 m. vasario 22 d. *Okresný súd Poprad* atmetė šį ieškinį, motyvuodamas tuo, kad nagrinėjama sutartyje įtvirtinta bauda yra nesąžininga sutarties su vartotoju sąlyga. Šis teismas nurodė, kad prie nagrinėjamos baudos turi būti pridėtos įstatymu nustatytos palūkanos už vėlavimą įvykdyti sutartį ir kad kartu šios pareigos yra neproporcingos ir jomis iš esmės pažeidžiama dviejų kategorijų susitariančiųjų šalių teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai.

17 SKP padavė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas).

18 Kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagal Slovakijos įstatymus bankrutuojančios įmonės bankroto administratorius atleidžiamas nuo teismo proceso išlaidų mokėjimo. Jam pralaimėjus bylą, vartotojo patirtos išlaidos praktiškai nėra atlyginamos. Dėl to vartotojai atgrasomi reikšti ieškinius teisme prieš bankrutuojančias įmones ir vengia mokėti už advokato paslaugas, o tai kelia grėsmę jų teisių apsaugai.

19 Manydamas, kad pagrindinės bylos sprendimas priklauso nuo taikytinų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo, *Krajský súd v Prešove* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar <...> Direktyvos 2005/29/EB <...> 5–9 straipsnius reikia aiškinti taip, kad nesąžininga komercine veikla taip pat laikytina tiekėjo veikla, kai skoliniai reikalavimai vartotojų atžvilgiu perleidžiami bankrutuojančiam subjektui, jei vartotojai neturi garantijos, kad jiems bus atlygintos teismo proceso išlaidos, susijusios su vartotoju sudaryta sutartimi?

2. Į pirmąjį klausimą atsakius taip, kad pagal Sąjungos teisę draudžiama perleisti skolinius reikalavimus vartotojų atžvilgiu bankrutuojančiam subjektui, kad šis jas išsiieškotų:

A.Ar <...> Chartijos 47 straipsnį galima aiškinti taip, jog remiantis juo neprieštaraujama, kad teisminė institucija, siekdama apsaugoti vartotojus, netaikytų atleidimo nuo žyminio mokesčio mokėjimo bankrutuojančios bendrovės bankroto administratoriui, kuriam tokia lengvata numatyta įstatymu, ir kad teismas nepažeidžia šio bankroto administratoriaus teisės į teisminę gynybą, kai nusprendžia, jog bylą reikia palikti nenagrinėtą dėl už ieškinio pareiškimą nesumokėto žyminio mokesčio?

B.Ar pagal <...> Direktyvos 93/13/EEB <...> 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį draudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatą dėl bankrutuojančios bendrovės bankroto administratoriaus atleidimo nuo žyminio mokesčio mokėjimo tuo atveju, kad jei nebūtų nesąžiningos komercinės veiklos, ieškovas nebūtų atleistas nuo šio mokesčio mokėjimo, o dėl priimto sprendimo nenagrinėti bylą būtų išvengta teismo proceso, susijusio su nesąžiningos sutarties sąlygos vykdymu?

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

20 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį, jeigu ieškinys akivaizdžiai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai arba jeigu jis yra akivaizdžiai nepriimtinas, išklausęs generalinį advokatą Teismas gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi ir netęsti proceso.

Dėl pirmojo klausimo ir antrojo klausimo pirmos dalies

21 Pateikdamas pirmąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar tiekėjo komercinė veikla, kai jis perleidžia vartotojo atžvilgiu turimus skolinius reikalavimus bankrutuojančiai įmonei, kai vartotojas neturi garantijos, kad bus atlygintos teismo proceso išlaidos, susijusios su tiekėju sudaryta sutartimi, yra nesąžininga, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2005/29. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų pateiktas teigiamas atsakymas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas antrojo klausimo pirmoje dalyje Teisingumo Teismo klausia, ar Chartijos 47 straipsniu draudžiama, kad perleidžiančios šiuos reikalavimus įmonės bankroto administratorius būtų įpareigotas apmokėti teismo proceso išlaidas, kai pateikia reikalavimą, kad vartotojai sumokėtų pinigų sumą pagal šiuos skolinius reikalavimus.

22 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 267 straipsnyje numatytas procesas yra bendradarbiavimo tarp Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų priemonė, dėl kurios Teisingumo Teismas nacionaliniams teismas pateikia su Sąjungos teisės aiškinimu susijusią informaciją, būtiną pastariesiems norint priimti sprendimą jų nagrinėjamose bylose (visų pirma žr. 1992 m. liepos 16 d. Sprendimo *Meilicke*, C-83/91, Rink. p. I-4871, 22 punktą ir 2009 m. kovo 24 d. Sprendimo *Danske Slagterier*, C-445/06, Rink. p. I-2119, 65 punktą).

23 Siekiant pateikti tokį Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, būtina, kad šis teismas apibrėžtų pateikiamų klausimų faktines ir teisines aplinkybes arba bent paaiškintų šiuos klausimus pagrindžiančias faktines prielaidas (visų pirma žr. 1993 m. sausio 26 d. Sprendimo *Telemarsicabruzzo ir kt.*, C-320/90-C-322/90, Rink. p. I-393, 6 punktą; 2009 m. rugsėjo 17 d. Nutarties *Canon Kabushiki Kaisha*, C-181/09, 8 punktą ir 2012 m. gegužės 3 d. Nutarties *Ciampaglia*, C-185/12, 4 punktą).

24 Iš tiesų Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą dėl Sąjungos teksto išaiškinimo tik remdamasis nacionalinio teismo nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis (1998 m. liepos 16 d. Sprendimo *Dumon ir Froment*, C-235/95, Rink. p. I-4531, 25 punktas; 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Eckelkamp ir kt.*, C-11/07, Rink. p. I-6845, 52 punktas bei 2012 m. kovo 23 d. Nutarties *Thomson Sales Europe*, C-348/11, 43 punktas).

25 Nagrinėjamu atveju nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neatitinka šio reikalavimo. Joje nepakankamai aiškiai ir detaliai išdėstytos pagrindinės bylos faktinės ir teisinės aplinkybes, dėl to Teisingumo Teismas negali pateikti naudingo atsakymo į užduotus klausimus.

26 Pagal Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 1 dalį, skaitomą kartu su jos 2 straipsnio c punktu, ši direktyva taikoma nesąžiningai įmonių komercinei veiklai vartotojų atžvilgiu, prieš ir po komercinio sandorio dėl produkto arba paslaugos sudarymo ir jo metu.

27 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutartyje nenurodo, koks konkretus bankrutuojančio prekybininko elgesys vartotojo atžvilgiu gali būti pripažintas nesąžininga komercine veikla. Iš esmės šis teismas tik detaliai aprašo pagrindinėje byloje nagrinėjamų skolinių reikalavimų perleidimo tarp prekybininkų grandinę, tačiau nenurodo tų prekybininko elgesio vartotojo atžvilgiu aspektų, kuriuos būtų galima laikyti nesąžininga komercine veikla.

28 Siekiant išsamumo, taip pat reikia nurodyti, kad pateikti klausimai tik susiję su prielaida, kad perleidimas padarytas bankrutuojančios įmonės naudai. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad pagrindinė byla susijusi su šiuo perleidimu, nes tam tikri perleidimai pirmesniame punkte nurodytoje grandinėje padaryti įmonėms, kurios sandorių sudarymo momentu nebuvo bankrutuojančios.

29 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepateikiama informacijos apie nacionalinį teisinį pagrindą, kuri leistų padaryti išvadą, kad Teisingumo Teismo atsakymas būtų naudingas priimant sprendimą pagrindinėje byloje.

30 Nagrinėjamoje byloje atrodo, kad būtent dėl ginčijamo minėtų perleidimo sutarčių galiojimo bylą nagrinėjantis teismas pateikė Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus. Tačiau pagrindinėje byloje galimo nesąžiningo nagrinėjamos veiklos pobūdžio nustatymas atsižvelgiant į Direktyvą 2005/29 neturi tiesioginės įtakos šio galiojimo vertinimui (žr. 2012 m. kovo 15 d. Sprendimo *Pereničová ir Perenič*, C-453/10, 45 ir 46 punktus).

31 Todėl pirmasis klausimas ir antrojo klausimo pirma dalis akivaizdžiai nepriimtini.

Dėl antrojo klausimo antros dalies

32 Antrojo klausimo antroje dalyje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar pagal Direktyvą 93/13 draudžiama taikant nacionalinės teisės nuostatas atleisti bankroto administratorių nuo teismo proceso išlaidų mokėjimo, kai tuo atveju, jeigu bankroto nebūtų, atitinkamas prekybininkas nuo tokių išlaidų mokėjimo nebūtų atleistas.

33 Iš esmės šis teismas nori, kad būtų įvertina teismo proceso išlaidas reglamentuojančių nacionalinės teisės nuostatų atitiktis Direktyvai 93/13.

34 Tačiau pagal Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalį šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse. Taigi ji susijusi tik su sutarčių sąlygomis, o ne su nacionaliniu įstatymu numatytu teismo proceso išlaidų paskirstymu.

35 Nagrinėjamu atveju 2001 m. lapkričio 13 d. K. Polhošová sudaryta sutartis yra vienintelė prekybininko su vartotoju sudaryta sutartis, kuri yra pagrindinės bylos dalykas ir į kurią daroma nuoroda nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, o Slovakijos Respublika į Europos Sąjungą įstojo tik 2004 m. gegužės 1 d.

36 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti Sąjungos teisę tik tiek, kiek tai susiję su jos taikymu valstybėje narėje nuo šios įstojimo į Sąjungą dienos (žr. 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Ynos*, C-302/04, Rink. p. I-371, 36 punktą; 2007 m. birželio 14 d. Sprendimo *Telefónica O2 Czech Republic*, C-64/06, Rink. p. I-4887, 22 ir 23 punktus; 2010 m. balandžio 15 d. Sprendimo *CIBA*, C-96/08, Rink. p. I-2911, 14 punktą ir 2011 m. gegužės 11 d. Nutarties *Semerdzhiev*, C-32/10, 25 punktą).

37 Todėl reikia nuspręsti, kad antrojo klausimo antra dalis akivaizdžiai nepriimtina.

38 Remiantis visais išdėstytais argumentais ir taikant Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį, reikia konstatuoti, kad nagrinėjamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą akivaizdžiai nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nutaria:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kurį 2011 m. rugpjūčio 10 d. nutartimi pateikė *Krajský súd v Prešove* (Slovakija), akivaizdžiai nepriimtinas.

Parašai.